

Samenvatting Scriptie 'Gender in stedelijke planning'

Er is de afgelopen jaren een groeiende aandacht geweest voor vrouwen* die worden vergeten in allerlei aspecten van de samenleving: van medisch onderzoek dat is afgestemd op mannen, tot crashtestdummies met het gewicht en lengte van de gemiddelde man. Ook in de fysieke inrichting van de stad blijkt een gender bias te zitten. Jarenlang zijn stedelijke planners en stedenbouwkundigen beroepen geweest die werden uitgevoerd door voornamelijk mannen, waardoor een vrouwelijk perspectief niet is meegenomen in de ontwerpen. Gevolgen daarvan zijn dat vrouwen zich vaak minder veilig voelen in de stad, zich niet welkom voelen in parkjes omdat er geen faciliteiten zijn die aansluit bij hun wensen, of dat ze ingewikkelde reizen moeten maken door de stad omdat het openbaar vervoer of andere infrastructuur niet is afgestemd op hun reispatronen.

Het doel van dit onderzoek is om te achterhalen wat de rol is van deze genderaspecten in de stedelijke planning processen van Gemeente Utrecht, om vervolgens te kunnen concluderen wat er nog nodig is om dit verder te ontwikkelen. Dit heeft geleid tot de volgende onderzoeksvraag:

Hoe speelt gender een rol in het stedelijke planning proces in Gemeente Utrecht, welke uitdagingen komen medewerkers hierbij tegen en welke eventuele succes- en faalfactoren zijn er?

Het actief meenemen van genderaspecten in stedelijke planning wordt in de literatuur 'gender planning' genoemd. Er zijn nog weinig voorbeelden te vinden van Europese steden die hier beleid op hebben. Wenen is al wel sinds 1991 actief bezig met gender planning. Onderzoek daarnaar heeft concrete handvatten geboden voor de uitvoering hiervan, die ik in dit onderzoek ook gebruik om te achterhalen hoe Gemeente Utrecht zich hiertoe verhoudt.

Uit de tien semi-gestructureerde interviews met zowel ambtenaren als raadscommissieleden van Gemeente Utrecht blijkt dat genderaspecten nog niet actief worden overwogen in het ontwerpen van de stad. Medewerkers willen zich graag inzetten voor een inclusieve stad, maar het blijkt, voor deze vaak technisch ingestelde mensen, uitdagend om sociale aspecten te incorporeren in stedelijke planning beleid. Ook het bewustzijn over de rol van gender in planning blijkt nog laag. Een aantal respondenten weet hier wel meer over en wil hier graag ook iets mee doen binnen de organisatie, maar geven hierbij aan nog veel weerstand te ervaren in het samenbrengen van het sociale en het fysieke domein en daarmee met het doorbreken van bestaande institutionele structuren.

Gelukkig zijn er ook succesfactoren voor gender planning te vinden in de gemeentelijke organisatie, bijvoorbeeld dat er dus al mensen zijn die iets met dit onderwerp willen doen. Uit de casus van Wenen bleek de inzet van individuen cruciaal voor het op gang brengen van dit proces. Tevens zou het ook binnen het karakter van de gemeente passen om hier iets mee te doen. Er moet wel rekening worden gehouden met eventuele valkuilen, namelijk dat dit thema gezien kan worden als 'trend' waardoor het geen langdurige effecten zal hebben. Er is zodoende een institutionele verandering nodig om gender planning te realiseren in de gemeentelijke organisatie.

*In dit rapport gebruik ik de termen vrouw(en) en man(nen) om de verschillen in genderrollen in stedelijke planning uit te lichten. Deze verschillen zijn voor een groot deel ontstaan door een geschiedenis lang aan traditionele rolverdelingen. Non-binaire, genderfluïde en genderloze mensen moeten niet worden buitengesloten in het ontwerpen van de stad, echter zijn hun specifieke behoeftes hierin nog beperkt onderzocht.